फोन नं. ४२११९९१, ४२००५९५
फ्याक्स: ९७७-१-४२११८७७
अडियो नोटिस बोर्ड नं.: १६१८०१४२००५९५
इमेल: info@moless.gov.np
वेवसाइट: www.moless.gov.np

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय

पत्र संख्या:-
चलानी:- ४३

सिंहदरबार, काठमाडौं
नेपाल

मिति: २०७९।०६।२६

बिषय: बेरुजु फस्यौंट कार्ययोजना सम्वन्धमा

श्री श्रम तथा व्यावसायजन्य सुरक्षा विभाग, मिनभवन काठमाडौं
श्री वैदेशिक रोजगार विभाग, बुद्दनगर काठमाडौं
श्री प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
बैदेशिक रोजगार बोर्डको सचिवालय, बबरमहल काठमाडौं
वैदैशिक रोजगार न्यायाधिकरण, काठमाडौं
सामाजिक सुरक्षा कोष, बबरमहल काठमाडौं
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठानहरु (सबै)
श्रम तथा रोजगार कार्यालयहरु (सबै)
बैदेशिक रोजगार कार्यालय, काठमाडौ
व्यवशायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य केन्द्र, भैसेपाटी

उपर्युक्त बिषयमा यस मन्त्रालय र अन्तर्गत निकायहरुको आर्थिक बर्ष २०७९।८० को बेरुजु फस्यौंट कार्ययोजना यसैसाथ संलग्न रहेको छ। उक्त कार्ययोजना अनुसार लक्ष्य हासिल हुने गरी कार्य गर्नु/गराउनु हुन मिति २०७९।०६।२६ को निर्णय (सचिवस्तर) अनुसार अनुरोध छ।

.....
सुवास चन्द्र शिवाकोटी
उपसचिव (लेखा)

वोधार्थ:

श्री संघीय संसद सार्वजनिक लेखा समिति, सिंहदरवार काठमाडौं
श्री महालेखापरीक्षकको कार्यालय, अनामनगर काठमाडौं
श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरवार काठमाडौ
श्री बेरुजू फस्यौंट अनुगमन समिति, सिंहदरवार काठमाडौ
श्री कुमारी चोक तथा केन्द्रिय तहसिल कार्यालय, बबरमहल काठमाडौं

नेपाल सरकार

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय

बेरुजु फस्यौंट कार्ययोजना

आर्थिक बर्ष २०७९।८०

१. सन्दर्भः-

यस मन्त्रालय र अन्तर्गत विभाग तथा कार्यालयहरुको आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ तथा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ वमोजिम आर्थिक कारोवारमा स्वच्छता, मितव्ययीता र आर्थिक अनुशासन कायम गरी आर्थिक क्रियाकलापमा पारदर्शिता अभिवृद्धि गर्नको लागि नेपाल सरकारले लिएको नीति अनुसार बेरुजु फस्यौंट गर्ने कार्यलाई नतिजामुखी र समयसारणीवद्द कार्ययोजना तयार गरिएको हो। कानूनको परिधिभित्र रही बेरुजु फस्यौंट कार्यलाई विशेष प्राथमिकताका साथ सम्पादन गर्न मन्त्रालय, विभाग, प्रतिष्ठान र कार्यालयका कार्यालय प्रमुख र लेखा प्रमुखहरुलाई यस सम्वन्धमा जिम्मेवार बनाई बेरुजु शुन्य गराउने नीति अवलम्वन गरिनेछ।

२. बेरुजु र यसको प्रभावः

सार्वजनिक श्रोत परिचालन गर्दा जिम्मेवारीपूर्वक गर्नुपर्ने हुन्छ। आर्थिक कारोवार गर्दा विधिसम्मत किसिमले कारोवार गरी आम्दानी र खर्चका साथै समग्र सरकारी सम्पत्ति तोकिएको उद्देश्य अनुरुप परिचालन गर्ने तथा संरक्षण गर्ने दायित्व जिम्मेवार सार्वजनिक पदाधिकारीको हुन्छ। प्रभावकारी वित्तीय व्यवस्थापनले साधन श्रोतको विवेकपूर्ण उपयोगको सुनिश्चितताको साथसाथै उत्तरदायित्व र पारदर्शिता प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्दछ। आम्दानी र खर्चको व्यवस्थित अभिलेख प्रणाली तयार गर्ने र प्रयोग गर्ने, बजेट स्वीकृति पश्चात् मात्र खर्च गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने, खर्च गर्दा प्रचलित कानुनी व्यवस्थाको प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र खर्च गर्ने, मासिक बाँडफाँड गर्ने, खरिद योजना बनाउने, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने, बेरुजु फस्यौंट गर्ने जस्ता विषयहरू वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने संयन्त्रहरू हुन्। यो वित्तीय अनुशासनले साधन श्रोतको परिचालन, उपभोग र परिणाम प्राप्तिमा सहयोग गर्नुको साथसाथै सरकारको प्रभावकारिता र विश्वसनीयतामा वृद्धि गराउँदछ। बेरुजुलाई आर्थिक अनुशासन पालनको स्थिति चित्रण गर्ने ऐनाको रुपमा हेरिन्छ। मूलतः बजेट कार्यान्वयनमा अनुशासन कायम गर्ने अवलम्वन गरिने बजेट निर्माण, कार्यान्वयन र नियन्त्रणसँग सम्वन्धित क्रियाकलापहरुको अवस्थाले नै अन्य सुशासनका गतिविधिहरुलाई निर्देशित गरिरहेको हुन्छ। आम्दानी र खर्चको लेखाकंन एवं प्रतिबेदन प्रणालीको

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

विश्वसनीयता माथि लेखापरीक्षणले सुझाव गरेको हुन्छ। यसको आधारमा सार्वजनिक वित्तीय कारोबारको नतिजालाई आकलन गरिन्छ। "सबै बेरुजु भ्रष्टाचार होइन तर भ्रष्टाचारको शुरुवात बेरुजुबाट हुन्छ (Audit irregularity leads to corruption) " भन्ने भनाईको अर्थबाट आर्थिक अनुशासन कायम गरी नतिजाको सुनिश्चितताका लागि बेरुजु न्यूनिकरण गर्दै जानुपर्छ। बेरुजुसँग सम्वन्धित बिषयहरु आर्थिक अनुशासन, नतिजा, जिम्मेवारीको चित्रण, जवाफदेहिताको अवस्था, भ्रष्टाचार प्रतिको दृष्टिकोण, सार्वजनिक साधनश्रोतको परिचालन माथि रहने जोखिम आदि पर्दछन्। नेपालको मौजुदा कानूनले "प्रचलित कानून बमोजिम पुऱ्याउनु पर्ने रीत नपुऱ्याई कारोबार गरेको वा राख्नु पर्ने लेखा नराखेको तथा अनियमित वा बेमनासिब तरिकाले आर्थिक कारोबार गरेको भनी लेखापरीक्षण गर्दा औंल्याइएको वा ठहऱ्याएको कारोबार" लाई बेरुजु भनी परिभाषित गरेको सन्दर्भमा आधारित भई बेरुजु फस्यौंट कार्य गर्नु गराउनुपर्ने हुन्छ।

३. <u>यस कार्ययोजनाको उद्देश्यः-</u>

- बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सँचालन गर्नुको उदेश्य आर्थिक कारोवारमा संलग्न पदाधिकारीहरुलाई बेरुजु फस्यौंट कायमा जिम्मेवार र जवाफदेही वनाउने,
- आर्थिक अनुशासन कायम गरी वेरुजुलाई शून्य सहनशिलता कायम गर्ने
- निकायगत कार्यालयहरुको बेरुजु फस्यौंटवाट मन्त्रालयको तोकिएको वार्षिक लक्ष्य हासिल गर्ने र बेरुजु शून्य वनाउन प्रयास गर्ने।

४. <u>यस मन्त्रालयसँग सम्वद्व बेरुजुसँग सम्वन्धित मुख्य सुझावहरु</u>

महालेखा परीक्षकको कार्यालयवाट भएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा यस मन्त्रालयसँग सम्वद्व बेरुजुसँग सम्वन्धित मुख्य सुझावहरु यस प्रकार रहेको देखिन्छः

- बैदेशिक सहायतालाई राष्ट्रिय बजेट प्रणालीमा आवद्व गरी परिचालन र लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने
- प्राविधिक सहायताको विवरण नराखिएको र लेखापरीक्षण नगराइएको
- खरिद व्यवस्थापनमा सुधार गर्नुपर्नेः
  - गुणस्तरको सुनिश्चितता गराउनुपर्ने
  - खरिद योजनालाई वार्षिक कार्यक्रम र खर्च संरचनासँग तादात्मय गराउनुपर्ने
  - खरिद कार्यहरु आर्थिक बर्षको अन्त्यमा हुने परिपाटीमा सुधार गर्नुपर्ने
  - नियमित कामका लागि भएका परामर्श सेवा नियन्त्रण गर्नुपर्ने
  - रोजगार सिर्जना र लाभको एकिन हिसाब नभएको
  - कन्टिन्जेन्सी खर्च असान्दर्भिक र अनियन्त्रित रुपमा गरिएको
- नगदमा आधारित नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको आधारमा सवै तहको वित्तीय कारोवारको प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने

सह-सचिव

- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गर्नुपर्ने
- आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी गराउनुपर्ने
- स्थानीय तहमा दिइएको अनुदानको अनुगमन गर्नुपर्ने
- रोजगारीको अभिलेख राख्नुपर्ने
- कोषको हिसाव दुरुस्त हुनुपर्ने र प्रयोजन अनुसार खर्च गर्नुपर्न

यस अनुसार निम्न सवाललाई प्राथमिकतामा राखी मन्त्रालयले सम्वोधन गर्नुपर्ने हुन्छः

- प्रयोजन विहिन कोषहरुमा रहेको रकम सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने
- कर दाखिलासँग सम्वन्धित सूचना तथा जानकारीको व्यवस्थापन उचित तरिकाले गर्ने
- पेश्की खर्चलाई समयमा नै फर्स्यौट गर्ने
- कोषहरुको व्यवस्थापन सम्वन्धी नीति स्पष्ट गरी कार्यान्वयन गर्ने
- खरिद कार्य गर्दा प्रक्रियाहरुको पालन भएको स्पष्ट हुने गरी अभिलेख राख्ने
- सैद्दान्तिक बेरुजुका सवालमा छलफल गरी नीतिगत र कार्यविधिगत सुधार गर्दै लैजाने।

५. बेरुजु फर्स्यौटको कानूनी व्यवस्था

बेरुजु फर्स्यौटको कानूनी व्यवस्था यस प्रकार रहेकोछ। यस कानूनी आधार अनुसार कार्य गर्ने गराइनेछः

- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३ ले संघीय सञ्चित कोषको सञ्चालन र प्रतिवेदनको एवं दफा ४ ले प्रदेश र स्थानीय तहको वित्तीय प्रतिवेदनको लागि जिम्मेवारीहरु प्रदान गरेको छ। यही मूलभूत कानूनी आधारमा निकायहरुले जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ने हुन्छ। महालेखा परीक्षकबाट यस ऐन र सोसँग सम्वन्धित अन्य आर्थिक कानूनहरु अनुसार जिम्मेवारी र कारोवारको अवस्थाको बारेमा लेखापरीक्षण भै सुझाव भएको हुन्छ।ऐनको दफा ३५ अनुसार हुने अन्तिम लेखापरीक्षण भएको प्रतिवेदन अनुसार दफा ३७ बमोजिम प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर कारवाही, दफा ३९ अनुसार बेरुजु फर्स्यौट गर्ने गराउने र दफा ४० अनुसार फर्स्यौट तथा फरफारख गर्नु गराउनुपर्ने हुन्छ। नियमित प्रक्रियाबाट फर्स्यौट नभएको बेरुजु दफा ४७ र ४८ अनुसार सरकारी बाँकीको रुपमा असूल उपर हुने व्यवस्था रहेको छ।
- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा १९ देखि २५ सम्म महालेखा परीक्षकको बार्षिक प्रतिवेदन, यसको कार्यान्वयन र कार्वाही सम्वन्धी व्यवस्था रहेको छ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ ले लेखापरीक्षण गराउनुपर्ने, दफा ७६ को उपदाफा ६ अनुसार स्थानीय तहलाई कुनै हानी नोक्सानी भएमा त्यस्तो गर्ने कर्मचारीबाट असूल गर्ने र दफा ७८ मा आन्तरिक नियन्त्रण सम्वन्धी व्यवस्था गरेको छ।

बेरुजु फर्स्यौटका लागि प्रक्रियागत व्यवस्था निम्नानुसार रहेको छ। सो अनुसारको प्रक्रिया अवलम्वन गर्नुपर्नेछः

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

६. यस मन्त्रालयको बेरुजु फछ्र्योट रणनीति

लेखापरीक्षणबाट देखिएका बेरुजुहरुको फस्र्यौटका लागि वजेट व्यवस्थापन, आयोजना व्यवस्थापन, राजस्व व्यवस्थापन, खरिद व्यवस्थापन, लेखापालन र प्रतिवेदन, अभिलेख व्यवस्थापन, आन्तरिक नियन्त्रण र जिम्मेवारी वहन सहितका क्षेत्रहरुमा केन्द्रित भई मन्त्रालयले निम्न रणनीति अनुरुप कार्ययोजना अवलम्वन गरेको छ।

(क) बेरुजुलाई शुन्य गराउनेगरी काम गर्ने र आगामी दिनमा बेरुजु सिर्जना हुन नदिने गरी कार्यअभ्यासमा सुधार गर्ने

(ख) बेरुजु हुन नसक्ने तथा मौजुदा बेरुजु न्यूनीकरण गर्ने रणनीति अवलम्वन गर्ने। यसका लागि निम्न बिषय केन्द्रित भई कार्यान्वयनमा प्राथमिकता दिइनेछः

- निकायगत अभिलेख अधावधिक र निकायगत कार्ययोजना तयार गरी बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न फस्र्यौटका लागि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
- प्रोत्साहनको प्रवन्ध

(ग) बेरुजुको स्थिति विश्लेषण, सम्परीक्षण र अभिलेखीकरण गर्ने,

(घ) क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(ङ) सार्वजनिक लेखा समितिमा छलफल गर्नुपर्ने बेरुजुको छलफलको क्रममा प्रस्तुत गर्नुपर्ने कागजात संकलन र अधावधिक गरी तयारी अवस्थामा रहने।

यसका लागू मूलतः निम्न कार्यहरु नियमित रुपमा गरिनेछः

- बेरुजुको अभिलेख ढाँचामा राखी अध्यावधिक गर्ने,
- बेरुजुको विश्लेषण गर्ने र सो सम्वन्धी सिकाईलाई कार्यान्वयनमा लैजाने,
- बेरुजुका सवालहरु सम्वोधनका लागि प्रमाण पुर्याई फछ्र्योट गर्ने र सम्परीक्षण गराउने,
- बेरुजु लगत कट्टा गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- बेरुजु फछ्र्योटका लागि स्थापित संरचना, कार्यालय प्रमुख, आर्थिक प्रशासन प्रमुख र जिम्मेवार व्यक्तिलाई बेरुजु फछ्र्योट कार्यमा सक्रिय रुपमा परिचालन गर्ने,
- मासिक रुपमा प्रशासन महाशाखा प्रमुख समक्ष छलफल गर्ने।

७. बेरुजु फर्छ्यौट गर्ने ढाँचा र कार्यप्रक्रिया

- बेरुजु सम्वन्धी लगत मलेप ढाँचामा विवरण तयार गर्ने
- फस्र्यौटका लागि निर्णय गर्दा अनुसूचीमा राखिए अनुसारको ढाँचामा विवरण तयार गर्ने
- सो अनुसारको व्यहोरा ठिक छ भनी आर्थिक प्रशासन प्रमुखले आवश्यक प्रमाणहरु नत्थी गरी राय सहित कार्यालय प्रमुख समक्ष पेश गर्ने
- कार्यालय प्रमुखले व्यहोरा ठिक भएको र फस्र्यौट गर्नु औचित्यपूर्ण भएको निर्णय गरी फस्र्यौट वा सम्परीक्षणका लागि मन्त्रालयमा लेखाउत्तरदायी अधिकृत (सचिव) समक्ष पेश गर्ने

सह-सचिव

- लेखा उत्तरदायी अधिकृतबाट आवश्यक पुष्ट्याई गरी नियमित गर्ने वा फस्यौंट गर्ने सम्वन्धी निर्णय हुने
- यसरी निर्णय भएपछि सम्परीक्षण सहित लगत कट्टीका लागि महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पठाइने।
- यसरी बेरुजु फस्यौंट वा सम्परीक्षण भएपछि सो को जानकारी मन्त्रालय र सम्वन्धित कार्यालयलाई दिई लगत कट्टा गरी गराई लगत अद्यावधिक गरिने गराइने।

८. कार्ययोजना

आव २०७९।८० मा कुल बेरुजु फस्यौंट दायित्व रकमको देहाय बमोजिम मूलभूत लक्ष्य तोकिएको छः

(क) मन्त्रालयले समष्टिगत रुपमा बेरुजु फस्यौंट कुल बेरुजु रकमको न्यूनतम् ५५% बेरुजु फस्यौंट गर्नुपर्ने

(ख) मन्त्रालय अन्तर्गतका विभाग, प्रतिष्ठान र कार्यालयहरुले कुल बेरुजु रकमको न्यूनतम् ६०% बेरुजु फस्यौंट गर्नुपर्ने।

(ग) आ ब २०५९।६० सम्मको कायम भएको बेरुजु १००% फस्यौंट गर्नुपर्ने।

(घ) आ ब २०७६।७७ सम्मको कायम भएको बेरुजु शुन्य वनाउने गरी कार्ययोजना लागू गर्ने।

(ङ) समग्र बेरुजु १०० प्रतिशत फस्यौंट गरी बेरुजु शुन्य पुर्याउने बिषय प्राथमिकतामा राखेर कार्य गर्नुपर्ने।

(च) कुनै बेरुजु फस्यौंट हुन नसक्ने पर्याप्त कारण भएमा त्यस्तो वेरुजु लगत कसी असूल गर्ने गराउने प्रयोजनका लागि कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसील कार्यालयमा पठाउने।

बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धी विस्तृत लक्ष्य र समयतालिका यस प्रकार रहेको छ।

तालिका १: समग्र मन्त्रालयको बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धी विस्तृत लक्ष्य र समयतालिका

आर्थिक बर्षः २०७९।८०

क्र.सं.	विवरण	प्रथम त्रैमासिक	दोश्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	कैफियत
१.	नियमित गर्ने वेरुजु (फस्यौंट गर्ने) ***	२०%	५०%	७०%	१००%	
२.	असूल उपर गर्ने वेरुजु (फस्यौंट गर्ने) ***	२०%	५०%	७०%	१००%	
३.	पेश्की (फस्यौंट गर्ने) ***	२०%	५०%	७०%	१००%	
४.	सैद्दान्तिक बेरुजु	• बुँदाहरु तयार गर्ने • सुधारका लागि पृषठपोषण दिने	• सुधारका लागि पृषठपोषण दिने	• सुधारका लागि पृषठपोषण दिने	• सुधारका लागि पृषठपोषण दिने	
५.	प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने	मासिक रुपमा	मासिक रुपमा	मासिक रुपमा	मासिक रुपमा	
६.	बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धी छलफल (पटक)	१ पटक	१ पटक		१ पटक	
७.	स्थलगत फलोअप (निकाय संख्या)	१	२	२	३	

सह-सचिव

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

तालिका २: निकायगत बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धी विस्तृत लक्ष्य र समयतालिका

आर्थिक बर्ष: २०७९।८०

क्र.सं.	विवरण	आ ब २०७७।७८ सम्मको बेरुजु रकम रु. हजारमा	फस्यौंटका लागि लक्ष्य तोकिएको रकम रु. हजारमा				कैफियत
			प्रथम त्रैमासिक	दोश्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	
१.	श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय	२४२१८१	४८००	१२११००	१७०००	२४२१८१	
२.	बैदेशिक रोजगार विभाग	२५०९	६००	१३००	२५०९	२५०९	
३.	श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा विभाग	७३६	२००	४००	७३६	७३६	
४.	व्यावसायिक तथा सिप विकास तालिम प्रतिष्ठान भैसेपाटी	९६६	२००	४००	९६६	९६६	
५.	बैदिशिक रोजगार बोर्डको कार्यालय बवरमहल	६१५९५	१२०००	४००००	५००००	६१५९५	
६.	सामाजिक सुरक्षा कोष बवरमहल	९	९			९	
७.	व्यावसायिक तथा सिप विकास तालिम प्रतिष्ठान, इटहरी	८५०५	१६००	४०००	६०००	८५०५	
८.	व्यावसायिक तथा सिप विकास तालिम प्रतिष्ठान, बुटवल	१३४		१३४		१३४	
९.	बैदेशिक रोजगार कार्यालय ताहाचल,	१५१९	३००	८००	१५१९	१५१९	
१०.	इ.पि.एस. कोरिया शाखा ग्वार्को	०				०	
११.	बैदेशिक रोजागर न्यायधिकरण काठमाण्डौ	६२		६२		६२	
१२.	व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य केन्द्र भैसेपाटी	८९२	२००	५००	८९२	८९२	

सह-सचिव

१३.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय टेकु	०				०	
१४.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, चन्द्रगढी	०				०	
१५.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, विराटनगर	०				०	
१६.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, जनकपुर	०				०	
१७.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, विरगन्ज	०				०	
१८.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, हेटौडा	०				०	
१९.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, पोखरा	०				०	
२०.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, बुटवल	१५६		१५६	१५६	१५६	
२१.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, नेपालगन्ज	३६६		३६६	३६६	३६६	
२२.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, सुर्खेत	०				०	
२३.	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, धनगढी	५३		५३	५३	५३	

नोटः

१. माथि तालिका २ मा प्रस्तुत बैदेशिक रोजगार विभाग र श्रम तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा विभागको बेरुजु रकम सो निकायभित्रको मात्र रहेको हुँदा तत् विभाग अन्तर्गतका निकायहरु समेतको कुल रकमका आधारमा तालिका १ मा राखिएको लक्ष्य अनुसार विभागहरुले प्रगति हासिल गर्ने गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नुपर्ने।

२. व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, जनकपुरको रु २५ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, ओखलढुंगाको रु ५१ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, नेपालगञ्जको रु ४७ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, पोखराको रु १७ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, हेटौडाको रु १५ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, धादिङ्गको रु १०४ हजार, व्यावसायकि सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, पर्वतको रु ८६ हजार र रोजगार सूचना केन्द्र

सह-सचिव

धनुषाको रु ६० हजार गरी जम्मा रु ४०५ हजार बेरुजु रकमको सम्वन्धमा जिम्मेवार निकाय पहिचान गरी सो सम्वन्धमा पत्राचार गरिने।

९. सम्परीक्षण सम्वन्धी यस मन्त्रालयले अवलम्वन गर्ने प्रवन्धः

(क) पेश्की बेरुजु रकम रहेको भएमा सो सम्वन्धमा सवै बेरुजु दफा उपर फस्यौट कार्वाही भएको हुनुपर्नेछ।

(ख) आ. ब. २०५९।६० भन्दा पहिलेका बेरुजु रकम रहेको भएमा सो सम्वन्धमा सवै बेरुजु दफा उपर फस्यौट कार्वाही भएको हुनुपर्नेछ। सम्परीक्षण हुन नसक्ने यस्तो कुनै बेरुजु रहने भएमा आवश्यक कार्यविधि पुरा गरी कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसील कार्यालय लगत कस्न पठाउनुपर्नेछ।

(ग) करसँग सम्वन्धित कुनै बेरुजु रकम रहेको भएमा प्रचलित कर कानूनको प्रतिकूल नहुने गरी प्रमाण पुरा राखेर मात्र उपर फस्यौट कार्वाही भएको हुनुपर्नेछ।

(घ) सार्वजनिक लेखा समितिमा छलफल गरी निर्देशन लिनुपर्ने प्रकृतिका बेरुजुहरुका लागि आवश्यक प्रमाण पुष्टयाई राखी सार्वजनिक लेखा समितिमा पठाउनुपर्नेछ। समितिबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार फस्यौंट सम्वन्धी अन्य कारवाही गर्नुपर्नेछ।

(ङ) चालु आर्थिक बर्ष भित्र आ ब २०५९।६० सम्मको बेरुजु शुन्य गराउनु पर्नेछ।

(च) असूल उपर गर्नुपर्ने प्रकृतिको बेरुजु दफाहरु सवैका लागि प्रक्रिया अवलम्वन गरिनेछ।

(छ) मिन्हा गर्नुपर्ने कुनै बिषय आकर्षित हुने बेरुजु भएमा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को प्रक्रिया अवलम्वन गरी फस्यौंट कार्य गरिनेछ।

(ज) बेरुजु फस्यौंट प्रगति स्थिति र यससँग सम्वन्धित सवालहरुलाई मन्त्रालयको आन्तरिक नियन्त्रण तथा लेखा परीक्षण समितिको बैठकमा एजेण्डा राखी नियमित रुपमा समीक्षा गरिनेछ।

(झ) नेपाल सरकारको नीति अनुसार कार्यप्रगतिको आधारमा पुरस्कार र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ।

(ञ) मन्त्रालय मातहतका विभाग तथा निकायहरुले यस अनुसार कार्य गरे/नगरेको नियमित अनुगमन गरिनेछ। र मासिक प्रगति प्राप्त गरी आवश्यक परेमा निकायगत रुपमा थप निर्देशन प्रदान गरिनेछ।

१०. बेरुजु फस्यौंट पुरस्कार सम्वन्धी व्यवस्था

नेपाल सरकारको चालु आर्थिक बर्षको नीति समेतका आधारमा बेरुजु फस्यौंट सम्वन्धमा देहाय अनुसार गरिनेछः

(क) बेरुजु फस्यौंटको लक्ष्यमा सर्वोत्कृष्ठ हुने मन्त्रालय तथा अन्य केन्द्रीय निकायका प्रशासकीय प्रमुखलाई पुरस्कार स्वरुप धन्यवाद सहित रु १५००० (पन्ध्र हजार) प्रदान गरिनेछ। सो काममा प्रत्यक्ष संलग्न हुने कर्मचारीहरुलाई कामको योगदानको आधारमा मूल्याङ्कन गरी बढीमा

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

रु १००००।- (दश हजार) सम्म प्रति व्यक्ति वा दामासाहीले नगद पुरस्कार मन्त्रालयको निर्णयमा प्रदान गरिनेछ।

(ख) बेरुजु फस्र्यौटको लक्ष्यमा उत्कृष्ठ हुने मन्त्रालय तथा अन्य केन्द्रीय निकायका प्रशासकीय प्रमुखलाई पुरस्कार स्वरुप धन्यवाद सहित रु १००००।- (दश हजार) प्रदान गरिनेछ। सो काममा प्रत्यक्ष संलग्न हुने कर्मचारीहरुलाई कामको योगदानको आधारमा मूल्याङ्कन गरी बढीमा रु ८०००।- (आठ हजार) सम्म प्रति व्यक्ति वा दामासाहीले नगद पुरस्कार मन्त्रालयको निर्णयमा प्रदान गरिनेछ।

(ग) बेरुजु फस्र्यौटको लक्ष्यमा सामन्य प्रगति हुने निकायका प्रशासकीय प्रमुख, आर्थिक प्रशासन प्रमुख र सम्वन्धित कर्मचारीलाई प्रयासको सरहाना गरिनेछ।

(घ) न्यून बेरुजु फस्र्यौट गर्ने तथा शुन्य/ न्यून बेरुजु कायम नगर्ने/ नगराउने मन्त्रालय, संवैधानिक निकाय, सचिवालय तथा केन्द्रिय निकायका प्रशासकीय प्रमुख, आर्थिक प्रशासन प्रमुख र सम्वन्धित कर्मचारीलाई आवश्यक कार्वाही सहित कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्दा बेरुजु फस्र्यौट तथा शुन्य/ न्यून बेरुजुलाई समेत आधार लिने बिषयमा ध्यान दिन सबै मन्त्रालयका सचिवलाई बेरुजु फस्र्यौट अनुगमन समितिका अध्यक्ष एवं नेपाल सरकारका मुख्य सचिववाट भएका निर्देशन बमोजिम कारवाही गर्ने।

(ङ) पुरस्कार प्रदान गर्दा विभाग वा नकाय मातहत तथा कार्यालय भएमा त्यस्ता निकायमा कार्यरत बढीमा ५ जना, विभागमा कार्यरत ५ जना र मातहत विभाग तथा कार्यालय नभएका मन्त्रालय/ निकायमा बढीमा ३ जनासम्मलाई मात्र पुरस्कृत गर्नेगराउने व्यवस्था मिलाउने।

११. <u>चालु आर्थिक बर्षमा लेखापरीक्षण गराउने र आम्दानी खर्च गर्दा ध्यान दिनुपर्ने बिषय</u>

क) निकायहरुले बेरुजु नआउने गरी आम्दानी तथा खर्चका अभिलेख अधावधिक गर्ने र मलेपबाट खटिने डोरसँग लेखापरीक्षणको क्रममा स्थलगत रुपमा माग वमोजिमको अभिलेख अधावधिक गर्नुपर्ने।

ख) लेखापरीक्षणका लागि गरिने प्रवेश बैठक (entry meeting) र समापन बैठक (exist meeting) मा सक्रियता देखाउने।

ग) लेखापरीक्षण टोलीले लेखापरीक्षणका क्रममा माग भए अनुसारका प्रमाण कागजात संकलन गरी पेश गर्ने र समयमा प्रतिक्रिया एवं थप प्रमाण पेश गर्ने।

घ) लेखापरीक्षणका क्रममा नै स्रेस्ता प्रमाण प्रस्तुत गरी बेरुजु नहुने गरी लेखापरीक्षण गराउन प्राथिमिकता दिनुपर्ने। साथै, आफ्नो कार्यालयमा कायम भएका विगतका बेरुजुहरुको स्रेस्ता प्रमाण प्रस्तुत गरी सम्परीक्षणका लागि डोरमा नै पेश गर्ने।

सह-सचिव

ङ) आर्थिक कारोवारमा बेरुजु शुन्य हुने गरी कार्य गरेका निकायहरुलाई प्रोत्साहन गरिने।

च) नीतिगत वा अन्य कुनै सैद्दान्तिक कारणले बेरुजु सिर्जना हुने अवस्था भएमा कुल कारोवारको १% भन्दा कम बेरुजु भएको अवस्थालाई मात्र स्वीकार्य तहमा राखी मूल्याङ्कन गरिने।

१२. अपेक्षित उपलब्धिः-

यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनवाट निम्न उपलब्धी अपेक्षा गरिएको छः-

- मन्त्रालय र मातहत निकायको बेरुजु लक्ष्य अनुसार फस्र्यौट भएको हुनेछ।
- सरोकारवाला पदाधिकारीहरु बेरुजु फस्र्यौट गर्ने कार्यमा जिम्मेवार हुनेछन ।
- बेरुजु फस्र्यौटमा संलग्न कर्मचारीहरुमा बेरुजु फस्र्यौट गर्न जिम्मेवारी वोध भएको हुनेछ ।
- अन्तर निकाय समन्वयको वातावरणमा सुधार हुनेछ ।
- प्रचलित कानून बमोजिम खर्च गर्ने, अभिलेख राख्ने, लेखापरीक्षण गर्ने/गराउने कार्यमा वित्तीय अनुशासन र पारदर्शीता कायम हुन गई आगामी बर्षहरुमा बेरुजुको अंक घट्नेछ।

सह-सचिव

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची १: मन्त्रालय र अन्तर्गतको बेरुजु स्थिति

सि.न.	निकाय मन्त्रालय/विभाग/वोर्ड/कार्यालय	बेरुजु विवरण रकम रु हजारमा			
		पेश्कि	असुल	नियमित	जम्मा
१	श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय	९२३	६६	२४११९२	२४२१८१
	जम्मा	९२३	६६	२४११९२	२४२१८१
१	वैदेशिक रोजगार विभाग	०	९८	२४११	२५०९
२	ई पि.एस कोरिया शाखा				०
३	वैदेशिक रोजगार कार्यालय काठमाण्डौ	०	१५१९		१५१९
	जम्मा	०	१६१७	२४११	४०२८
१	बैदेशिक रोजगार बोर्डको सचिवालय	३६०१७		२५५७८	६१५९५
२	सामाजिक सुरक्षा कोष राष्ट्रिय स्तरकोष		९		९
३	वैदैशिक रोजगार न्यायाधिकरण		६२		६२
१	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, भैसेपाटी		२९८	६६८	९६६
२	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, झापा				०
३	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, कन्चनपुर				०
४	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, दाङ्ग				०
५	व्यावसायिक तथा सीप बिकास तालिम प्रतिष्ठान, जनकपुर		२५		२५
६	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, ओखलढुङ्ग		५१		५१
७	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, इटहरी	०	१७२	८३३३	८५०५
८	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, बुटवल		१३४		१३४
९	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, नेपालगञ्ज		४७		४७

सह-सचिव

१०	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, पोखरा		१७		१७
११	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, हेटौडा		१५		१५
१२	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, धादिङ्ग		१०४		१०४
१३	व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम प्रतिष्ठान, पर्वत		८६		८६
	जम्मा	०	९४९	९००१	९९५०
१	श्रम तथा व्यावसायजन्य सुरक्षा विभाग	७३६			७३६
२	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, मोरङ				
३	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, हेटौडा				
४	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, काठमाडौ				
५	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, बुटवल	१०		१४६	१५६
६	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, नेपालगञ्ज	२८४	८२		३६६
७	श्रम तथा रोजगार कार्यालय, कैलाली	५३			५३
८	रोजगार सूचना केन्द्र, उदयपुर				०
९	रोजगार सूचना केन्द्र, पर्वत				०
१०	रोजगार सूचना केन्द्र, धनुषा	२५	३३	२	६०
११	व्यावसायज्नय सुरक्षा तथा स्वासथ्य केन्द्र, भैसेपाटी	८९२			८९२
	जम्मा	२०००	११५	१४८	२२६३
	कुल जम्मा	३८९४०	२८१८	२७८३३०	३२००८८

सह-सचिव

नेपाल सरकार
श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा
सिंहदरबार, काठमाडौं

अनुसूची २: बेरुजु फर्स्यौटको ढाँचा

(बेरुजु फर्स्यौट गर्ने ढाँचा र कार्यप्रक्रियासँग सम्वन्धित)

नेपाल सरकार

श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय

.....कार्यालय

मितिः.....

बजेट उपशिर्षकः .....

बेरुजुको किसिमः नियमित गर्ने/ असूल उपर गर्ने/ पेश्की

बेरुजु भएको आ.ब.: .....

फर्स्यौटका लागि पेश गरिएको बेरुजुको			बेरुजु रकम	फर्स्यौट गर्नुपर्नाका कारण तथा औचित्य
सम्वन्धित सि.नं.	गोश्वारा भौचर नं.	व्यहोरा		

	नियमित तर्फ	असूल उपर तर्फ	पेश्की तर्फ	कैफियत
कुल बेरुजु रकम रु.				
फर्स्यौट/सम्परीक्षणका लागि पेश भएको बेरुजु रकम रु.				
यस पछि फर्स्यौटका लागि बाँकी रहने बेरुजु रकम रु.				

संलग्न प्रमाण तथा कागजातः

- ...
- ...

माथि उल्लेखित व्यहोरा ठिक छ।

तयार पार्नेः ..... आर्थिक प्रशासन प्रमुख

रुजु गर्नेः .....

सिफारिश गर्नेः ..... कार्यालय प्रमुख

फर्स्यौट /सम्परीक्षण निर्णय गर्नेः ..... लेखा उत्तरदायी अधिकृत

सह-सचिव